

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Laurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

Capvt Primvm. De Nomine, Dignitate, Qualitatibus Archidiaconi,
eorumq[ue] numero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

TRACTATUS IV.
DE
ARCHIDIACONO.
CAPVT PRIMVM.
DE NOMINE, DIGNITATE, QUALITATIBVS ARCHIDIACONI,
EORUMQUE NUMERO.

Questio 621. Vbinam, & à quibus materia hæc de Archidiacono ex professo tractetur?

Respond. Exstat in Jure Canonico specialis titulus, nempe 23. l. 1. de officio Archidiaconi. ad quem locum materiam hanc plenissime tractant Laym. in singula memorati tit. Capita. Fagn. in c. ad hæc. & in c. significasti. ad eundem rit. Pirh. §§. duobus. Tellez. Gonz. nec non ceteri, qui ordinatè in singulos Juris Canonici titulos & Capita commentantur. Præter hos hanc quoque materiam ex professo prosequuntur Azor. Inst. mor. p. 2. l. 3. c. 14. Lotterius de re beneficiaria. l. 3. q. 7. à num. 33. & l. 1. q. 16. à num. 106. & q. 28. à num. 119. Garc. de benef. p. 7. c. 7. num. 36. Card. Tusch. Lit. A. concl. 482. Riccius in collect. decis. p. 5. collect. 1618. Barbof. jur. eccl. l. 1. c. 24. Conrad. in templ. omn. iudic. l. 2. c. 8. Durand. in Specul. iuris l. 4. sub rit. de off. Archid. Michael Ferrus tract. de præcedentiâ eccl. q. 5. per tot. Didac. de Narbon. de arat. ad omnes actus hãm. requirit. ann. 25. q. 61. Sebast. Cæsar. de eccl. hierarch. p. 3. d. 12. §. 1. Germon. de Sacror. immunit. l. 3. c. 3. Anton. Fabric. in pr. eccl. benef. tit. de benef. cum Dignit. à num. 23. Pignat. in consult. suis sparsim. Laurent. Drip. in suo Specul. Archid. & alii plures apud Barbosam.

Questio 622. Vnde nomen Archidiaconi, & quid importet?

Respond. Nomen hoc deductum & compositum ex vocalibus Græcis ἀρχος, quod principium, & δίακονος quod ministerium sonat. Fermolin. ad rubric. de off. Archid. Fagn. in c. ad hæc. cod. tit. n. 7. Barbof. loc. cit. num. 1. & alii passim post Host. in sum. h. t. §. & unde dicatur. Importat Diaconorum seu ministrorum primum & veluti præfectum AA. iidem ll. citatis. Pirh. ad h. tit. n. 1. Azor. p. 2. l. 3. c. 14. q. 1. Quippe jam à temporibus

Apostolorum in urbibus singulis, quibus præficiēbatur Episcopus, septem constituebantur diaconi (ut dicitur c. Diaconi. il. 2. dist. 93.) ex quibus antiquior appellabatur Archidiaconus, cujus officium erat, ut ceteri diaconi ritè suo munere fungerentur. Azor. loc. cit. & ex eo Pirh. loc. cit. item imperare hypodiaconis, eosque ad altaris ministerium instruere, bona ecclesiastica (ut colligitur ex cap. 6. Act. Apostolor.) administrare & dispensare. Laym. ad c. 1. h. t. num. 1. & ex eo Pirh. loc. cit.

Questio 623. Quenam aliis Archidiacono tribuantur nomina & tituli?

Respond. primò: Vocatur oculus Episcopi. Lotter. l. 3. q. 7. num. 33. Fagn. in c. ad hæc. h. tit. n. 26. Barbof. cit. c. 24. n. 12. Sbroz. de off. Vicar. l. 1. q. 36. num. 10. juxta expressum textum c. Diaconi il. 1. dist. 93. & c. Diaconi il. 2. ead. dist. & c. ad hæc. h. t. & Trident. sess. 24. c. 12. de reform. Idque quia Vice-Episcopi cuncta observat & circumlustrat, ut Lotter. loc. cit. sive quia per Episcopatum prospiciens, quæ corrigenda viderit, corrigit & emendat, ut Fagn. loc. cit. juxta quod dicitur c. c. Diaconi. il. 1. aberrantes & circumlustrantes verecundis oculis actus totius ecclesiæ & perferuntantes diligentius, si quem videant vicinum fieri precipitio, & proximum esse peccato, ut referant ad Episcopum &c.

2. Secundò dicitur Vicarius Episcopi natus. Barbof. jur. eccl. l. 1. c. 24. n. 34. Card. de Luca de benef. d. 46. n. 5. Laym. in c. 1. h. t. n. 3. Cuch. Inst. major. l. 2. tit. 9. de off. Archiepisc. num. 10. ed quodd à lege ipsa nullo facto aut ministerio Episcopi constituatur Vicarius. Barbof. loc. cit. sive quia Archidiaconus ipso jure est Vicarius Episcopi, dum Vicariatûs officium ipsi dignitati Archidiaconali ita à jure, seu ex privilegio Canonis annexum sit, ut ei auferri nequeat Laym. loc. cit. Fagn. in c. ad hæc. h. t. n. 32. Unde

X

3. Ter-

3. Tertio dicitur quoque Vicarius Episcopi intitulus & perpetuus. Laym. *loc. cit.* item legitimus. Laym. *ibid.* veluti à lege seu jure factus & constitutus. Sbroz. *loc. cit.* num. 15. Lotter. *l. 1. q. 28. num. 119.* Laym. Fagn. *ll. cit.*

4. Quarto dicitur à Lott. *l. 1. q. 28. n. 129.* Vicarius specialis Episcopi; eò quòd sit Vicarius cum limitata facultate ad duo tantum contenta in *c. 1. de off. Archid.* cum tamen textus citati *cap. sic* habeat: ut Archidiaconus post Episcopum sciat se Vicarium esse ejus in omnibus, & omnem curam in Clero (tam in urbe positorem quam in vicariis, qui per parochias habitare non solum) ad se pertinere, sive de eorum conversatione sive honore & restauratione Ecclesiarum, sive doctrina ecclesiasticorum vel ceterarum rerum studio & delinquentium rationem coram Deo redditurus est &c. Verum dilucidantur hæc omnia melius per sequentes quæst.

Quæstio 624. In quo Archidiaconus (maxime consideratus secundum statum illius antiquum, seu secundum potestatem & jurisdictionem, quâ pollebat antiquitus vigore antiquorum Canonum, qua de cetero hodie dum, ut dicitur postea, valde sunt imminuta) differat à Vicario generali Episcopi?

1. **R**esp. Differentiam illam facile ex jam dictis colligi. Nam primò, ut dictum, cum Vicariatus officium à jure annexum sit inseparabiliter Archidiaconatus, nequaquam ad illud Archidiaconus ab Episcopo assumitur. Dum è contra ab homine nempe Episcopo (et si juxta institutionem & auctoritatem Canonum) constituitur Vicarius generalis, estque ab eo ad nutum amovibilis; adeoque merè temporalis & non intitulus. Barbol. *loc. cit.* num. 36. Pirh. *ad h. r. n. 2.* Laym. *ad c. 1. h. r. num. 3.* citans Butrio *ad c. ad hac. h. r.* Sbroz. *de off. Vicar. l. 1. q. 3. num. 15. & 16.* Host. *in sum. tit. de off. Deleg. num. 2.*

2. Secundò (quod ex præcedente sequitur) quòd Archidiaconi jurisdictio ordinaria directè proveniat à lege, indirectè & mediatè ab homine, quatenus nimirum Episcopus instituit Archidiaconum, aut electum ab aliis confirmat, cui dein sic instituto vel confirmato, tribuitur à lege ipsa, ut dictum, jurisdictio. Vicarii verò generalis seu Officialis jurisdictio (et si ipsa sit ordinaria) immediatè & directè proveniat ab Episcopo create & instituite Vicarium, indirectè verò à lege seu Canone, quatenus nimirum Canones dant Episcopo potestatem seu auctoritatem, Vicarium generalem cum jurisdictione ordinaria (cum alioquin, ut Maranta *de ordin. judicior. p. 4. diff. 5. num. 51.* citatus à Laym. & AA. communiter in *l. penult. ff. de Judic.* nullus inferior Princeps officium suum seu jurisdictionem suam rotam alteri committere possit) Laym. & Pirh. *ll. cit.* ex Hostienf. *loc. cit.*

3. Tertio: quòd Archidiaconus officium habet ab Episcopi officio separatum, ejusque officium Episcopus ipse exercere non possit. Vicarius verò generalis exequatur ea, quæ aliàs ad Episcopum ex officio pertinent, & ab eo exerceri possent ac deberent; quibus tamen Episcopus ob plurimas occupationes deservire non potest. Barbol. *cit. c. 24. n. 36.* citans Narbon. *de appellat. à Vicar. ad Episc. p. 1. num. 96.*

4. Quarto: quòd Archidiaconus propriam jurisdictionem, et si inferiorem & subordinatam Episcopo, adeoque & propriam veluti tribunal habeat, à quo juxta *c. referent. 7. de prob.* ad Episcopum appellari potest. Vicarius verò generalis & Episcopus unum tribunal seu consistorium habeant, cui nomine Episcopi præest Vicarius; adeoque juxta *c. 2. de consuetud. in 6.* ab eo ad Episcopum appellari non possit. Laym. Pirh. *ll. cit.* citantes Hostienf. *ubi ante.* Card. Tusch. *v. Vicarius concl. 482. n. 20.*

Quæstio 625. In quo differat Archidiaconus ab Archipresbytero?

Resp. In eo, quòd Archidiaconus gerat vicem Episcopi quòd ad jurisdictionem: Archipresbyter gerat vicem Episcopi quòd ad divinorum celebrationem, Fagn. *in c. ad hac. num. 9. ex Jo. And. in c. 1. de off. Archipresb. n. 1.* Quòd idem vult Card. de Luca. *de benef. d. 46. n. 5.* dum Archidiaconum dicit Vicarium natum Episcopi in temporalibus, seu jurisdictione temporalis; Archipresbyterum Vicarium natum Episcopi in spiritualibus. Verum hæc differentia constabit melius ex dicendis infra accuratius de officio & potestate Archidiaconi.

Quæstio 626. Num Archidiaconatus sit beneficium, cui incumbat cura animarum?

1. **R**esp. primò: esse beneficium. Laym. *Theol. moral. l. 3. t. 2. c. 4. n. 4.* ubi inter beneficia duplicia media numerat Archidiaconatum. Azor. *Inst. mor. p. 2. l. 3. c. 14. q. 4. & q. 5.* ubi expressè: Archidiaconus est constitutus in dignitate, quæ est beneficium ecclesiasticum. Siquidem beneficium respectu dignitatis ecclesiastica (qualis, ut dicitur quæst. seq. est Archidiaconatus) personatus & beneficii simplicis genus est; dum rectè dividitur beneficium in duplex & simplex. &c. Laym. *loc. cit.*

2. Resp. secundò: dum ex consuetudine seu usu excommunicare, suspendere, interdicere, vel etiam visitare & inquirere, quæ corrigat, potest Archidiaconus, incumbere quoque ei curam animarum, minùs rigidè accipiendò tò curam animarum; prout nimirum non solum importat jurisdictionem seu potestatem in foro interno seu penitentiali; sed & competit jurisdictioni in foro externo ecclesiastico consistenti in potestate ferendi censuras ecclesiasticas & absolvendi ab iis, nec non visitandi, inquirendi &c. Fagn. *in c. ad hac. h. r. n. 28.* Pirh. *ad h. r. n. 5.* citans Sylv. *v. Archidiacon. n. 5.* Azor. *loc. cit.* citans Jo. And. Abb. & gl. *in c. dudum. il. 2. de elect.* ubi expressè ait Pontifex: Cum in jure confessus fuerit, quòd Archidiaconus Ambianensis de consuetudine suspendit, excommunicat & absolvit Presbyteros & Priores, parochiales ecclesias interdicit, nec non Archidiaconus visitat & inquiret, quæ viderit inquirenda, & procuraciones ratione visitationis recipit, evidenter apparet, quòd curam animarum habeat annexam &c. Quòd etiam referendum, quòd dicitur *c. 1. h. r.* habere curam in Clero; tam in urbe positorem, quàm qui parochias habitant, & delinquentium rationem coram Deo redditurus sit.

Quæstio

Quaestio 627. Num Archidiaconatus sit Dignitas?

R Esp. Spectato jure communi esse dignitatem, etiam in Ecclesia Cathedrali. Fagn. in c. cum in cunctis. de elect. §. inferiora. n. 31. Pignat. tom. 1. consult. 6. n. 7. Pirh. ad h. t. n. 4. Lotter. de re benef. l. 1. q. 16. n. 112. Barbof. jur. eccles. l. 1. c. 24. n. 1. Aliique citandi q. seq. Quin & Archidiaconatus & Archipresbyteratus Collegiata est dignitas. Barbof. loc. cit. c. 2. n. 8. citans pro hoc Bald. conf. 1. in fine l. 1. Federic. de Senis conf. 80. n. 2. Tusch. tom. 1. lit. A. concl. 625. n. 6. Idque non solum in sensu aliquanto laxiore, in quo dignitas & personatus confunduntur, seu pro eodem sumuntur, & is quoque dignitatem habere dicitur, qui sine jurisdictione & administratione praeminentiam habet in ecclesia, ut dum quis in choro, Capitulo, processione, in confessu, in suffragiis ferendis sedem ac locum digniorem habet. Pirh. ad h. t. n. 3. (etsi de cetero talis loquendo proprie & stricte non nisi personatum habeat; ut idem Pirh. loc. cit. & Laym. in c. 1. de consuet. in 6. n. 1. & Theol. moral. l. 4. tract. 2. c. 4. n. 4.) sed & in rigore accipiendi nomen Dignitatis, nempe pro prerogativa seu praeminentia conjuncta cum jurisdictione, ubi nimirum eam habet Archidiaconus, ut Pirh. loc. cit. n. 4. Quin etiam est una ex dignitatibus in jure expressis, ut ibidem Pirh. Ipsumque solum Archidiaconi nomen usque adeo in dignitatem sonat, ut in illo habeat sedendi supra alios prerogativam. Lotter. loc. cit. num. 113. ex Boerio. decis. 286. n. 5. quamvis ibidem n. 106. addat, Archidiaconum & Archipresbyterum eatenus inter Praelatos referri, quatenus jure aliquo singulari jurisdictionem aliquam habent. Esse vero, (ut ait n. 109. ex Albertin. in c. quoniam. de heretic. q. 3. concl. 1. n. 2. & Archid. in c. 1. de consuetud. in 6. num. 1. & 2.) & appellari improprie dignitates, referendosque inter personatus cum sola sonantia nominis in dignitatem, ubi sunt cum nuda & simplice praeminentia, quales eas hodieum ferè esse binas illas dignitates, Episcopo omnem jurisdictionem, quam habuerant, sibi praescribente, nisi ubi electiva sunt (cum tunc vi electionis censeatur eas obtinentibus tributa aliqua jurisdictione in ipsos de Collegio, ut Abb. in c. decernimus. de iudic. n. 17. & Albertin. loc. cit.) ait ex iisdem num. 107. Quin etiam ait Cardin. de Luca de Can. d. 30. num. 7. citans pro hoc Sauch. de matrim. l. 3. d. 27. in fine. Boss. eod. tract. c. 4. §. 28. num. 75. hodiernos Archidiaconos & Archipresbyteros retinere solum quandam antiquae dignitatis imaginem seu reliquias.

2. De cetero appellari quoque Archidiaconatum quandoque officium, ut videre est ex Rubrica seu titulo 23. l. 1. Decret. qui inscribitur de off. Archidiaconi, officium non secus ac Praeposituram (etsi non simplex officium, quale dicitur administratio aliqua sine praeminentia & jurisdictione fori externi) tradit Laym.

loc. cit. in c. 1. de consuetud. in 6.

* * *

P. Leuren. Tract. IV. De Archidiacono.

Quaestio 628. Qualis Dignitas sit Archidiaconatus?

R Esp. De jure communi ac regulariter esse primam post Episcopum dignitatem. Lotter. cit. q. 16. num. 112. ubi ait: inter has dignitates (nempe quae modò sunt cum nuda tali praeminentia) cum de praecedentia agitur, consideratur etiam solus habitus, & ideo Archidiaconatus de jure communi censeatur prima post pontificalem Dignitas. Fagn. in c. ad hac. h. t. num. 30. ubi ex Bellamer. ait, Archidiaconalem Dignitatem de jure communi post episcopalem esse majorem in ecclesia Dei, & per consequens majorem Abbatiali, licet Abbates propter pinguedinem reddituum usurparint contrarium. & in c. ut Abbates. de arat. & qualir. num. 26. ubi ait: DD. communiter in c. 1. de off. Archid. tenent, Archidiaconum esse primam Dignitatem post pontificalem. Barbof. de iur. eccles. l. 1. c. 24. num. 4. ubi absolute inquit: Archidiaconus est prima Dignitas, citans pro hoc Rotam in Andriensi Archidiaconatus 5. Decembr. 1625. Vulpe. in pr. c. 34. num. 12. Aretin. conf. 23. num. 3. & num. 20. ubi: in Choro tanquam prima dignitas post pontificalem alii Superior & major habetur. Tondut. qq. benef. p. 2. c. 3. §. 11. num. 11. ubi: Archidiaconus secundum juris communis Regulas est prima dignitas in ecclesiis Cathedralibus. Card. de Luca de Canon. d. 30. num. 9. ubi: Archidiaconus in Cathedrali, Archipresbyter in Collegiata regulariter praesumitur prima dignitas. Pignat. consult. Can. tom. 4. conf. 35. num. 7. ubi: de jure, non docto de limitatione, regula est, Archidiaconum esse primam dignitatem post pontificalem, Pirh. ad h. t. num. 4.

2. Proceditque id ipsum, etiamsi nullum jurisdictionis exercitium haberet, permanente penes illum jurisdictione, quam vi antiquorum Canonum habebat, in solo habitu. Pignat. loc. cit. ubi ait: sufficitque, quòd habitu sit dignior; nam ad effectum praecedentiae non requiritur jurisdictione actu in Archidiacono habente assistentiam juris; sed sufficit habitu, cum possit esse sine administratione spiritualium &c. Idem tradit Lotter. cit. num. 112. expressis verbis supra citatis. Item Azor p. 2. l. 3. c. 14. q. 5. ubi: Archidiaconus, ubi ex consuetudine omni curam animarum & jurisdictione caret, meo quidem iudicio & is Archidiaconus dignitate praeditus esse judicari debet, in quo locum habeant jura c. de mitra. & Extrav. Execrabilis, quibus prohibentur Clerici habere duas dignitates.

Quaestio 629. An igitur Archidiaconus praecedat omnes alias dignitates, & in specie, an sit major dignitate Abbatiali?

R Esp. ad primum: Secundum jus commune & praescindendo à particularibus ecclesiarum consuetudinibus, Archidiaconus major est omni alia dignitate in Cathedrali. Pirh. ad hunc tit. n. 4. Pignat. tom. 1. consult. 6. num. 16. Barbof. loc. cit. n. 2. Sequitur non solum ex Responsione ad praeced. quest. sed & synonymina sunt: esse primam dignitatem; Archidiaconum habere principalem dignitatem post Episcopum, & praecedere dignitates alias omnes episcopali inferiori.

X 2

rcs.

res. Et ratio est; quia Archidiacono de jure communi totius Cleri cura commissa est juxta c. ad hoc. h. t. Laym. ad c. ut Archidiaconus. h. t. n. 4. præstique Archidiaconus omnibus post Episcopum. Fagn. in c. ad hoc. h. t. n. 16. ex Host in sum. h. t. s. & quibus præesse, pertinentque ad eum omnia sub Episcopo, ut ibidem Fagn. cum sit Vicarius post Episcopum in omnibus Fagn. ibid. Barbof. cit. c. 24. n. 34. citans quamplurimos juxta expressum textum c. i. h. t. Unde, si quantum quis melioribus præest, tanto major est. Sbroz. de off. Vicar. l. 2. q. 26. num. 11. citans Abb. conf. 2. t. n. 10. vol. 1. Menoch. conf. 5. t. n. 10. vol. 1. sequitur evidenter, ejus dignitatem omnibus aliis dignitatibus post episcopalem esse majorem. Unde

2. Resp. ad secundum majorem etiam esse dignitate Abbatiæ. Pirh. loc. cit. Fagn. loc. cit. n. 30. & in c. ut Abbates. de atar. & qual. n. 29. et si, ut addit Pirh. contrarium in præxi usurpatur, sive, ut Fagn. licet Abbates propter pinguedinem reddituum contrarium usurparint. Vide tamen de hoc eundem Fagn. ad c. accedentibus de excess. Prælator. l. 5. tit. 3. n. 27. & 28.

Questio 630. An itaque major quoque sit & præferendus Præposito, Archipresbytero seu Decano, & Primicerio?

1. Resp. ad primum: Spectato nimirum, ut dictum, jure communi, & abstrahendo à consuetudine legitime præscripta, majorem esse & præferendum Præposito. Laym. ad c. i. h. t. num. 4. Pirh. ad h. t. n. 4. Sbroz. de off. Vicar. l. 2. q. 35. n. 27. citans Bald. conf. 387. per tot. vol. 1. Rotam dec. 451. in fine in nov. &c. sequitur ex dictis ad q. præced.

2. Resp. ad secundum: major quoque est Archipresbytero seu Decano. Pirh. Laym. l. cit. Barbof. cit. c. 24. n. 3. ubi: dignior est Archipresbytero in voce, loco, administratione & aliis; citat pro hoc Cardin. Tusch. tom. 1. lit. A. concl. 482. n. 6. Barbat. conf. 5. l. 2. Item n. 38. ubi: de jure communi Archidiaconus major est omnibus post Episcopum, & Archipresbyter ejus subiacet jurisdictioni, citat pro hoc Barbar. ubi ante. Tusch. num. 11. Gratian. discept. forens. c. 111. n. 80. Vulpe. in pr. c. 24. n. 12. &c. atque id colligi ex ordine titularum de officio utriusque in Decretalibus. Azor. p. 2. l. 3. c. 15. q. 2. Pignat. tom. 4. consult. 35. ferè per tot. Tond. qq. benef. p. 2. c. 3. §. 11. num. 11. Fagn. in c. ad hoc. h. t. n. 16. juxta expressum textum c. 1. de off. Archipresb. ubi dicitur: Archipresbyter sciat se subesse Archidiacono, & ejus præceptis sicut sui Episcopi debere obedire.

3. Neque his obstat, quod Archipresbyter sit major Ordine seu ratione Ordinis, nempe sacerdotalis, quem annexum habet, Archidiacono; cui de jure annexus non est nisi Diaconatus. Neque enim ab Ordine desumitur ratio dignitatis ecclesiastica, adeoque nec ab altiore Ordine major dignitas; aliàs & quilibet simplex presbyter dignior foret Archidiacono; sed à majore & altiore jurisdictione dignioreque administratione; ut videre est in Cardinalibus, qui quia proximè assistunt Lateri summi Pontificis, ut ejus universalisque Ecclesiæ negotia Consilio, industria ac ministerio suo curent & promoveant, ratione hujus officii sui & administrationis Episcopos, et si caractere ac Ordine majores præcedunt. Pari

igitur modo, quia Archidiaconus proximè ministrat Episcopo, ejusque in omnibus est Vicarius, etiam in jurisdictione, respectivè etiam ad Archipresbyterum, ratione hujus ministerii sui dignitate præcedit Archipresbyterum. Barbof. cit. c. 24. n. 41. Pirh. Laym. l. cit. Quemadmodum & olim, dum in quavis ecclesia septem Diaconi constituebantur, ut Episcopo adessent, ejusque negotia procurarent, ut habetur Can. 15. Concilii Neocæsariensis, relato in c. Diaconi. d. 93. qui proinde presbyteris sacra tractantibus in externa gubernatione præponebantur, maxime illorum princeps seu Archidiaconus, licet, dum divina agerentur in Ecclesia, eosdem presbyteros sequi debebant. Laym. loc. cit. Unde jam etiam, licet cura animarum seu fori interni pertinet ad Archipresbyterum major sit cura fori externi, & administratione rerum externarum pertinet ad Archidiaconum, externa tamen cura & administratio, à qua dependet cura illa animarum, superior est ad majorem fundandam dignitatem ecclesiasticam. Pirh. ad h. t. n. 4. Atque ita quidem, quia Archipresbyter Ordinis consecratione & potestate (intellige absolventi in foro præntentali) major est Archidiacono, longè tamen eo minor jurisdictione, ut Azor. cit. q. 2. Fagn. loc. cit. n. 5. sive quia ratione administrationis Archipresbytero præfertur, ratione tamen divinarum postponitur. Pignat. tom. 1. conf. 6. n. 12. habent se hæc binæ dignitates tanquam excedentia & excessiva, ut Fagn. ibid. n. 4. non tamen sic se habent in ratione dignitatis ecclesiastica; quia dum ratio illius ut dictum non desumitur ab Ordine potestatis quæ illa fori interni (aliàs enim etiam beneficium sacerdotale vel simpliciter curatum esset dignitas ecclesiastica) dignitas Archipresbyteri simpliciter exceditur à dignitate Archidiaconali.

3. Resp. ad tertium: Dignior quoque seu major est Archidiaconus in dignitate Primicerio. Barbof. cit. c. 24. n. 3. ubi illum digniorem dicit Primicerio in voce, loco, & administratione, & aliis. Pignat. tom. 1. conf. 6. n. 15. ubi ait, Archidiaconum præcedere Primicerium, non ratione Ordinis, sed dignitatis, sicut Cardinales præcedunt Episcopos. Sequitur ex dictis

Quest. 631. An quandoque in contrarium sit speciale statutum vel consuetudo, eaque prævalere debeat, & qualis esse debeat, ut prævaleat?

1. Resp. ad primum: Quandoque in ecclesiis quibusdam consuetudo est, vel etiam singulare statutum, ut non Archidiaconatus sit prima dignitas, sed vel Præpositura, vel Archipresbyteratus, vel Decanatus, vel etiam Cantoria, ut Pignat. mox citandus, atque ita Archidiaconatus aliis Dignitatibus postponitur. Barbof. l. 1. c. 24. n. 39. Pignat. tom. 4. conf. 35. n. 10. Tond. qq. benef. p. 2. c. 3. §. 11. n. 12. ubi etiam, quod Archidiaconatus Avenionensis nunquam fuerit præsentus esse prima Dignitas. Sbroz. l. 2. q. 25. n. 20. ubi: quando consuetudo adest, Præpositus præfertur Archidiacono, etiam si Archidiaconus gerat vices Episcopi. Lotter. de re benef. l. 3. q. 7. num. 37. ubi: sicut contingere potest, ut Archidiaconus ex singulari jure aliquo non sit oculus Episcopi, id est, nullum officium aut jurisdictionem obtineat, sed ventosa sit dignitas, ut in ecclesia

ecclesia Parmensi, aut si non sit omnino ventosa, saltem non sit principalis, ut in ecclesia Paduana, in qua Archipresbyter est major Archidiacono &c.

2. Respond. ad secundum: Pravaeque hae consuetudo, quantumcunque alias repugnet iuri communi, ut Archipresbyter, vel Praepositus, vel alia Dignitas Archidiacono aliusve dignitatibus praeratur. Lotter. l. 1. g. 16. n. 116. Barbof. cit. num. 39. Semperigitur in hoc attendenda consuetudo ecclesiae consuetudo. Tond. loc. cit. n. 12. citans Boerium decis. 286. num. 8. Ludovici decis. 482. num. 3.

3. Respond. ad tertium: Talis consuetudo, cum sit contra jus canonicum, ut pravaeat, debet esse praescripta per 40. annos. Barbof. loc. cit. num. 40. citat pro hoc Barbat. conf. 5. num. 6. l. 2. Bartol. conf. 136. l. 1. Cravet. de antiq. temp. p. 4. §. 1. num. 9. ubi etiam is cum Card. Tusch. & Alex. tradat, debere deduci tempus vacantis dignitatis.

Questio 632. Num Archidiaconus in celebratione Missarum solemnium similiumque functionum pontificalium & sacerdotatum preferendus sit Archipresbytero?

1. Resp. primò: Archidiaconus, dum non est sacerdos, de iure non potest in divinis aliquam praerogationem praetendere supra Archipresbyterum. Lotter. l. 1. g. 16. num. 114. Pignat. tom. 4. consult. 35. n. 27. Barbof. juris eccles. l. 1. c. 24. n. 42. citans Anton. de Pratis. in Clypeo pastor. off. c. 637. Gratian. discept. for. c. 298. num. 35. Menoch. conf. §. 1. num. 56. Theodol. de Rubeis in singular. Rota. tom. 2. p. 4. tit. de praeced. Protonotar. num. 11. Ferrum de praeced. q. 5. num. 12. Ricc. in pr. fori eccles. p. 4. resol. 394. num. 1. &c. Idque non obstante quacunque consuetudine, seu potius corruptela; cum actus repugnantes rationi (qualis est, quod in divinis non presbyter praeratur presbytero) tanquam improbi, juxta l. improba. c. de acquirit. possess. neque jus, neque possessionem tribuant. Pignat. loc. cit. citans Ferrum ubi ante.

2. Resp. secundò: Dum verò Archidiaconus est sacerdos, praerendum illum in divinis, expressissimis tenet Lotter. l. 1. g. 16. n. 115. secutus in hoc Hostiens. in c. 1. de off. Archipresb. num. 5. Butrium ibidem num. 4. Boerium conf. 22. num. 31. vol. 1. quos citat Anchar. aliosque antiquos, dum ait: quod in divinis Archidiacono praeratur Archipresbyter, procedit ex mera contingencia; quia Archidiaconus non sit presbyter; si enim initiatus sit sacro presbyteratus Ordine, & velit ipse celebrare, nihil est, quin etiam in divinis ipsaque Missa celebratione ei praeratur debeat, ut notabiliter docuit Host. & quod probavit Rota in Viterbiens. celebrationis Missarum 11. Decemb. 1609. &c. Item Barbof. cit. n. 42. ubi: quod Archidiaconum praecedat Archipresbyter, procedit in divinis, nisi Archidiaconus sit in presbyteratus Ordine constitutus; quia tunc, cum sit par in Ordine, & major in administratione, debet praecedere Archipresbyterum absente Episcopo in celebratione Missarum in diebus solemnibus & aliis relatis in ana Regiens. 9. Decemb. 1600. citat pro hoc Card. Tusch. Lit. A. conclus. 482.

P. Leuren. Traët. IV. De Archidiacono.

num. 16. Barbat. conf. 5. per tot. l. 2. Vulpe. in pr. c. 34. n. 13. Rotam decis. 244. n. 2. p. 1. recentiss. recitarque illam ipsam decisionem Congregationis Rituum in dicta Rhegiensi hisce formalibus: Censuit S. Congregatio, Archidiaconum ecclesiae, ubi prima dignitas post pontificalem existit, & sacerdos est, non quidem ex obligatione, sed ex sua voluntate & devotione in decantatione Missarum in diebus solemnibus, delatione sanctissimi Sacramenti, benedictione candelarum, cinerum & palmarum & aliis hujusmodi actibus & functionibus sacerdotalibus, Episcopo absente, praerendum esse Archipresbytero; neque allegatam consuetudinem, quae legitime probata non fuit, eidem Archipresbytero ad excludendum Archidiaconum sacerdotem in casu, de quo agitur, suffragari. Recitat quoque Barbof. loc. cit. n. 44. citatam supra decis. Rota in Viterbiens. celebrationis Missarum, quae omnino in hac materia singularis est, & quae clarius & elegantius nihil pro hac sententia afferri potest. Idem ferè verbis cum Barbof. idem tenet Pignat. loc. cit. num. 8. & consult. 6. n. 5. contra Fagnanum oppositum mordicus ac fuse tuentem in c. adhaec h. t. ferè per tot. maximè autem à n. 17. ubi inter cetera sic ait: Respondetur, doctrinam Hostiensis esse intelligendam quod ad praecedentiam, ut scilicet in omnibus actibus indifferentibus Archidiaconus presbyter praeratur Archipresbytero; nam alioquin, si eam intelligeremus, ut ministeria ad Archipresbyterum iure pertinentia illi praecipere possit, Hostiensis uno verbo subvertisset totum titulum de off. Archipresb. Praeterea, cum jura miro ordine constituerint has duas dignitates ad relevandum Episcopum, & cuique sua propria munia assignaverint, omnia perverterentur solà Archidiaconi voluntate, ubi scilicet presbyteratus Ordine susciperet; tunc enim Archidiaconus tot curis implicatus, quot in hoc & sequente titulo continentur, vix illis par esse posset, & Archipresbyter omni jure sibi adempto ludibrio omnibus esset, quod quàm sit absurdum, nemo non videt; cum jura nihil magis abhorreant, quàm unum occupare officia plurium &c. Fundatur haec sententia in eò, quod praecedentia tam in functionibus pontificalibus absente vel impedito Episcopo, nempe delatio sanctissimi Sacramenti in processionibus, distributio candelarum, palmarum, cinerum, celebratio Missae solennis &c. quàm in omnibus praerogationibus jurisdictionalibus, & in ceremoniis, quae per aliquam dignitatem explicari solent, spectat ad primam dignitatem post pontificalem, quacunque illa sit, & quocunque nomine appelletur, modò sit in Ordine sacerdotali constituta. Pignat. loc. cit. n. 2. juxta quod saepe declaravit S. Rituum Congregatio, & clarissimè quidem in Civitaten. 19. Jan. 1608. quam declaratione recitat Barbof. cit. c. 24. n. 43. & Pignat. loc. cit. n. 5. hisce verbis: Rituum Congregatio, ut saepe alias in similibus, ita nunc declarat, munia praedicta (nempe Missarum solemnium celebrationes, sanctissimi delationem, candelarum & palmarum benedictiones similesque, quas Episcopus praesens in sua Cathedrali facere solet ac debet) absente vel impedito ad primam dignitatem, vel eam impeditam, ad secundam, & successivè ad tertiam vel quartam, & omnibus dignitatibus absentibus vel impeditis,

peditis, ad primum vel secundum Canonicum pertinere &c. Item in una Veneta. 6. Octobr. 1640. & in Parmensi. 28. April. 1640. quas verboteus recitat Pignat. n. 6. Hinc dum Archidiaconus sacerdos est prima aut saltem major Archipresbytero ad eum præ omnibus, aut saltem præ Archipresbytero spectat has functiones obire. Ratio autem hujus rei hanc dat Pignat. n. 3. & 4. quod hujusmodi præminentia non competant ratione nominis sed dignitatis; in præcedentiis autem servandus sit Ordo Dignitatis juxta l. fin. c. de primicerio & secundicerio & Notariis; quodque in præminentis ille debeat proximè subsequi suum caput, hoc est Episcopum, qui magis participat cum suo capite; magis autem cum Episcopo participet prima dignitas; cum sit Episcopo conjunctior, & ad eum propius accedere videatur. Unde jam etiam cadit fundamentum Fagnani; dum non obstat, seu in contrarium facit (prout expressis verbis ait Rota in citata illa Viterbiensi. apud Barbof. cit. c. 24. n. 45. & apud Pignat. cit. n. 8. quod hoc munus (nempe celebrandi dicta divina) specialiter reperitur demandatum Archipresbytero c. 1. de off. Archipresb. quoniam non idcirco eadem functiones prohibentur Archidiacono, quod sint demandata Archipresbytero, si ex aliis regulis juris (nempe ratione majoritatis, dignitatis) possint etiam competere Archidiacono; cum non sit insolens in jure, quod idem officium pluribus ex ordine competat. Porro deducta à Fagnano procedere solum in functionibus parochialibus, nempe in funeribus & Sacramentorum administratione; cum tunc Archipresbyter fungatur munere proprio, cum habitu sacerdotali deferendo stolam; non autem in aliis functionibus pontificalibus curam animarum non concernentibus, ait Pignat.

3. Resp. tertio: Nihilominus & hoc in puncto attendenda est consuetudo & speciale statutum ecclesiæ, dum ex illa vel illo competere potest alteri, etsi in dignitate minori Archidiacono, functiones illas præ illo exercere; ita expressè Lotter. loc. cit. n. 116. Barbof. cit. n. 43. ubi postquam ex declaratione Congreg. Rituum retulisset prædictas functiones exercere pertinere ad primam dignitatem, & eà impedità ad secundam, & successivè ad tertiam, subjungit: nisi ad alium pertineat, absente Episcopo prædictas functiones facere juxta ecclesiæ constitutiones & antiquam & immemorabilem ejusdem ecclesiæ consuetudinem, ut aliàs tenuit eadem S. Congregatio Rituum in una Invenacensi. 9. Maji 1609. Pignat. cit. conf. 35. n. 28. ubi: quamvis de jure Archidiaconus in ecclesia Cathedrali sit major dignitas pontificalem, & ex Regula, ubi Archidiaconus est sacerdos, præferatur Archipresbytero in functionibus, quæ ad Episcopum spectant, receptissima tamen conclusio est, quod attenditur institutio vel consuetudo legitime præscripta cujusvis ecclesiæ; citat pro hoc Innoc. in c. de multa. n. 6. de prob. Host. ibidem n. 9. Catd. n. 3. Abb. n. 21. Mascard. de prob. conf. 115. num. 2. ac declarationem S. Congreg. Rituum in Laudensi. 18. Septemb. 1666. & 21. Jul. 1668. Porro licet in genere usus & consuetudo decennalis sufficiat in materia præcedentiæ quod ad aliquos particulares actus, quamvis sit contra jus, Pignat. loc. cit. num. 30. juxta decis. Rota 85. num. 4. & seq. p. 5. recent. quam citat, præcipuè si hujusmodi consuetudo ex actibus judicia-

libus, adeoque etiam ex sententiis inducitur sit. Pignat. ibidem. Imò sufficiant duo actus juxta Host. in c. ex parte. n. 16. de consuet. Præpos. in c. mos est. n. 5. d. 1. Bartol. in l. quibus, ff. de LL. Paris. conf. 310 n. 44. l. 4. citatos à Pignat. qui ait, hoc ultimum intelligendum, dum partes acquiescunt sententiæ, Licet etiam res omnes ecclesiæ quadragenaria præscribantur, c. 1. de præscript. & gl. ibi, & in specie etiam attendatur & sufficiat consuetudo quadragenaria ad dignoscendum, num Archidiaconatus sit prima vel inferior dignitas. Pignat. loc. cit. num. 10. ex Barbof. de Canon. & Dignit. c. 3. num. 39. & seq. Verumtamen quod ad functiones pontificales, quæ absente Episcopo propter majestatem sanctissimi Sacramenti, & decentiam ecclesiæ fieri debent à prima dignitate seu digniore, S. Cong. Rituum ita inconculsum id retinet, ut ne quidem quadragenariam in contrarium admittat consuetudinem; sed tunc solum excludit ab iis primam dignitatem, dum constat de immemoriali, & donec formiter probetur immemorialis contra Archidiaconum seu primam dignitatem, mandata istiusmodi functiones fieri per Archidiaconum, intellige, dum is est prima Dignitas & sacerdos. Pignat. loc. cit. num. 10. citans verboteus clarissimas pro hoc S. Congr. Rituum declarat. n. 11. & seq. Estque, ut idem Pignat. eam constans in hac immemoriali, ut nullà etiam habità ratione Decretorum synodalium ac testium depositionum super probatione immemorialis, velit illam formiter probari, non retardata executione Decreti ad favorem primæ dignitatis, ut constat ex ejus decreto in Melfitan. de 24. Januar. 1628. Proinde jam interea, dum formiter immemorialis illa non probatur, jus solum est integrum Archipresbytero alterive inferiori petendi remissionem ad illam probandam; functiones verò illa interim peragendæ ab Archidiacono habente assentiam juris. Pignat. loc. cit. num. 24. in iis enim, quæ juri resistunt, & haberi non possunt nisi per privilegium vel immemorabilem, donec de hoc cognoscat, res pertinere debent ad eum, qui habet juris assentiam; & habenti resistentiam non datur manutentio, ut in materia decimarum pendente discussione præscriptionis super exemptione. Marefchot. l. 1. var. d. 11. num. 6. Rota in Hispal. decimarum 17. Februar. 1647. apud Pignat. loc. cit. Ad probandam porro illam immemorabilem non sufficit, testes deponere, Archipresbyterum functiones ejusmodi peregrisse, nisi & asserant, Archidiaconum voluisse illas functiones peragere, & ab Archipresbytero impeditum fuisse, eique perhibenti acquiescisse. Potuit id enim aliàs evenisse, vel quia pro eo tempore Archidiaconus non erat sacerdos, vel propter ejus absentiam, vel de ejus licentia, vel quia is noluit. Pignat. n. 25. Dum enim sumus in facultativis, per merum non usum jus nullum alteri censetur acquisitum. Burat. decis. 43. n. 6. & 7. Seraph. decis. 716. num. 10. Rota decis. 491. num. 8. & 10. p. 1.

recent. apud Pignat. loc. cit.

* * *

Quaest. 633. Dám igitur de eadem Cathedrali concurrerent in funeralibus Archidiaconus, ubi hic est prima dignitas, & Archipresbyter, ubi is est secunda dignitas, & nulla stat pro alterius parte consuetudo, cui danda quoque in via sit praecedentia.

Resp. dum Archipresbyter, cui incumbit cura animarum, in ecclesia facit officium, defertque stolam, dandam ei praecedentiam ratione stolae. Pignat. Tom. 4. consult. 35. num. 8. Barbof. jur. eccles. L. 1. c. 24. n. 49. dicens teste LAVORIO. Var. lucubr. Tom. 1. tit. 2. c. 3. num. 211. sic declarasse S. Congregat. Rituum in una nullius sub Trojana 4. Maji 1613. quae enim dicta sunt quaest. preced. de praetione Archidiaconi, intelligenda, ut dictum ibidem ex Pignat. de functionibus pontificalibus curam animarum non concernentibus.

Quaest. 634. Num etiam Archidiaconus Sacerdos in celebratione illa missarum solemni, aliarumve functionum pontificalium sit praefendus Primicerio.

1. **R**esp. primò. Dicta hac super re inter Archidiaconum & Archipresbyterum magis urgent contra Primicerium, aliisque dignitates de jure communi Archipresbytero inferiore Pignat. Tom. 1. cons. 6. n. 6. quippe si jus praetionis Archidiaconi in hoc potentius est jure Archipresbyteri, multò magis vincit in hoc eas dignitates, quae ab Archipresbytero vincuntur. Pignat. loc. cit. n. 8. Jam verò Primicerius (de quo est titul. 25. l. 1. & cujus officium describitur in c. unico. h. r. & sic generatim dicitur ab ordine cere, quo nimirum primus scriptus est in tabulis ceratis, seu aliis pugillaribus, vel etiam, qui in quocunque ordine primum locum tenet, & in praesente, qui primum locum habet tum in choro psallentium, tum in Schola inter Diaconos & Clericos ceteros, & alio nomine in ecclesiis quibusdam vocari solet Scholasticus, vel Cantor, aut praecentor. Pirh. ad h. r. n. 1.) est inferior Archipresbytero dignitas de jure communi. Quod ipsum tamen, nempe quòd sit dignitas ecclesiastica vel personatus, intellige, si Primicerius seu Cantor praeminentiam habet inter alios Canonicos, seu illos ratione hujus sui officii in Choro, Capitulo, & processionibus praecedat; si enim hanc praecedentiam vel praeminentiam non habet, nequaquam dignitas, sed nudum officium seu administratio censetur. Pirh. loc. cit. n. 3. Azor. p. 2. l. 3. c. 16. q. 6. Laym. Theol. mor. l. 4. tract. 2. c. 4. n. 4. licet hoc ipso beneficium duplex & praebendam pioguiorem obtineat, ut Pirh. ex Laym. loc. cit.

2. **R**esp. secundò. Dum in ecclesia aliqua juxta Concil. Tridentini decretum sess. 24. c. 12. dignitates ac praebendae distinctae sunt in subdiaconales, diaconales, presbyterales, & v. g. Archipresbyteratus est prima dignitas sacerdotalis, Praepositura secunda dignitas sacerdotalis, Archidiaconatus tertia dignitas diaconalis, Primiceratus quarta dignitas sacerdotalis, & ex ejusdem ecclesiae statuto disponitur, ut functiones pontificales, v. g. in solemnis vespertis

vel missis festivitatum aliquarum exerceantur per Capitulares habentes dignitates & praebendas sacerdotales, easdem exercere spectabit ad Primicerium, & non Archidiaconum, etsi is per accidens Sacerdos sit. Pignat. cit. cons. 6. n. 10. attendenda enim in hac materia potissimum distinctio ordinum juxta c. statuimus. de major. & obed. & ibi DD. communiter. Adeoque cum Archidiaconus habeat dignitatem ac praebendam à statuto ecclesiae distinctam & determinatam, non potest, nec debet exercere munia, quae spectant ad dignitatem ac praebendam sacerdotalem, eò vel maxime, quòd à speciali statuto talis ecclesiae praecise disponatur, quòd ejusmodi functiones exerceantur per turnum à dignitatibus & canonicis habentibus praebendas sacerdotales; dignitas enim Archidiaconalis in hac ecclesia non est destinata ad hac munia obtinenda; cum non requirat ex sui institutione sacerdotium. Unde, si illud suscipiat, non exinde exercere potest ea, quae ex tali speciali statuto ordinata sunt dignitatibus (etsi aliàs eo inferioribus) & Canonicis habentibus ex instituto annexum sacerdotium; eo quòd qualitas illa sacerdotalis superaddita pro libitu & devotione Archidiaconatus non sit habenda in consideratione in ordine ad dictas functiones, in quibus attenditur solum dignitas, cui ea inest ex necessitate, seu vi statuti. Pignat. loc. cit. n. 11. Confirmat hoc ipsum Pignat. num. 14. vel ex hoc ipso, quòd alius excogitari nequeat finis distinctionis illius dignitatum & praebendarum in diaconales & sacerdotales, quam ut in solemnis celebratione per integrum corpus obtinentium distinctos ordines adimpleatur, ita ut habens annexum ordinem diaconatus officium Diaconi impleat, dum aliàs inutilis videri posset dicta dignitatum & praebendarum distinctio, si omnes dignitates & Canonici quo ad functiones illas celebrationis solemnis uniformiter se gererent. Item confirmat idem n. 13. ex ipsa praxi Ecclesiae Romanae in ipsis Cardinalibus; dum qui Cardinalatum diaconalem habet, tantum exerceat, quae sui, & non quae alterius sunt ordinis; licet aliàs non solum sacerdotali sed & episcopali Characterem sit insignitus. Neque his obstat, quòd per hujusmodi statutum videatur tolli jus commune, quo videtur disponi, Archidiaconum, modò sit Sacerdos, praefendum esse in his functionibus ceteris dignitatibus, ut dictum supra juxta doctrinam Hostiensis. Nam statutum contra aliquem specialiter conditum tenet in ejus praedictum. Sed neque ejusmodi statutum tollit jus commune, dum mandat in materia & exercitio hujusmodi functionum, ut stetur consuetudini hujus ecclesiae, quia id ipsum disponit jus commune. Unde licet absente Episcopo celebratio Missarum & hujusmodi alia spectent de jure ad Archidiaconum, dum is est Sacerdos, id tamen non procedit stante dispositione statutaria in contrarium, vel legitima consuetudine ecclesiarum; dum etiam consuetudo talis vel dispositio specialis super hoc praeservatur in ipso ceremoniali Romano. L. 2. c. 17. Pignat. loc. cit. n. 16. & 17. similiter juxta dicta à nobis supra.

Questio 635. An igitur, dum ad Archidiaconum spectat exercere istiusmodi actiones, is impeditus, aut alias nolens eas exercere, sibi substituere possit, quem libuerit.

R Esp. negativè. Barbof. *Jur. eccl. l. 1. c. 24. n. 46. & 47.* sicut enim impedito vel nolente Episcopo per seipsum exercere illas functiones, is non potest in præjudicium primæ dignitatis, (utpote ad quam de jure in eo casu spectat exercere illas functiones) alteri sibi bene visò demerere illas functiones, ut censuit S. Congreg. Rituum in una *Algarenf. 2. Febr. 1601. & in Puteolan. præminentiar. 9. Decemb. 1617.* apud Barbof. *cit. n. 46.* ita nec ipsa prima dignitas pro libitu suo alium sibi bene visum Canonicum aut dignitatem loco sui substituere poterit; sed in eo munere debere succedere proximiorè dignitatem, & deficientium vices ab aliis immediatè succedentibus suppleri, declaravit eadem S. Congreg. in una *Adriens. 22. Jan. 1618.* apud Barbof. *loc. cit. n. 47.*

Quest. 636. Virum Archidiaconatus dignitate & loco præcedat Vicarium generalem Episcopi?

1. R Esp. in hoc convenire AA. Negativam, nempe Archidiaconum dignitate non præpollere Vicario generali Episcopi, sed hunc illi tam in choro quàm ubilibet præcedere debere illum, tenent Barbof. *Jur. eccl. l. 1. c. 24. n. 55. & 56.* citans pro hoc Seraph. *decis. 639. n. 10. Zerol. in pr. Epif. p. 1. v. Vicarius. §. 15. Ferrum de præcedent. eccl. q. 5. n. 8. &c.* ac sic expressè declaratum esse inquit S. Congreg. præposita negot. Episcoporum. & Regular. in *Theatina 6. Jul. 1618.* Item tenent illam Felin. in *rubr. de major. & obed. n. 10. Tusch. v. Archidiaconus concl. 482. num. 2. Laym. in c. 1. h. t. n. 4.* dicentes absurdum & stultum videri, si Archidiaconus præcedere velit Vicarium Episcopi ob rationem mox ex iisdem subjungendam. Item Sbroz. *de off. Vicar. l. 2. q. 25. n. 1.* citans pro hoc Abbatem *conf. 21. per tot. vol. 1. Rebuff. in pr. benef. tit. de Vicar. Ep. num. 7. Cassan. catal. glor. mundi p. 4. confid. 46. Bott. de Synod. Ep. p. 3. n. 20. Jacob. tract. de Concil. pag. 67. col. 1. Anton. de Præis tr. de jurisdiction. Epif. c. 6. n. 41. Joan. de Arnono singul. 28.* (ubi etiam Archidiaconos, qui volunt præcedere Vicarium, vocat temerarios & arrogantes) Staphil. Pavin. *Fusc. & quamplurimos alios, ad quos accedit Pirh. ad h. t. n. 4.* Ratio hujus sententiæ est, quòd tribunal Archidiaconi inferius sit & subiectum consistorio Episcopi, cui præest Vicarius Episcopi, utpote idem faciens cum Episcopo consistorium; quique, ut Sbroz. *loc. cit. n. 3.* Episcopo dicitur associari in jurisdictione, & representare reverentiam episcopalem, unum cum illo agens, una cum illo persona, & hinc in loco, sessione & aliis tam honorandus quàm Episcopus, & ut idem Sbroz. ex Ant. de Præis *cit. c. 6. n. 44.* quemadmodum Papa representat Christum, & facit idem tribunal cum eo, & omnibus post Christum præhonoratur, ita Vicarius representans Episcopum, & faciens unum cum eo tribunal, omnibus post Episcopum præhonoratur.

2. Ampliatur hæc doctrina primò, ut procedat, etiam si Vicarius Episcopi non esset Sacerdos, & Archidiaconus esset Sacerdos; eò quòd ratio jam data militet quoque pro Vicario non sacerdote. Licet enim Vicarius non sit Sacerdos, gerat tamen vices Episcopi, & eandem habet prærogativam; & ideo in his, qui forum sacerdotale non respiciunt, sit præferendus Archidiacono, Archipresbytero sacerdotibus Sbroz. *loc. cit. n. 18.*

3. Ampliatur secundò ab eodem Sbroz. *loc. cit. n. 7.* ut procedat, etiam si Archidiaconus haberet privilegium obtinendi primam sedem post Episcopum; eò quòd, ut Abb. *conf. 21. n. 5. vol. 1.* quem citat, privilegium illud intelligatur respectu aliorum Clericorum, non habentium jurisdictionem in Archidiaconum, non autem respectu vicarii.

4. Ampliatur tertio, ut procedat obstante quacunque consuetudine aliisque in contrarium. Barbof. *loc. cit. n. 56.* ubi, quòd Vicarius generalis absente Episcopo debeat habere primum locum super omnes dignitates & Canonicos, non obstante consuetudine aliisque in contrarium; sic expresse ait S. Congreg. Rituum in una *Andriens. 7. Aug. 1610. & in Ferrar. 20. Decemb. 1614. & in Melitens. 13. Jul. 1619.* Sbroz. *loc. cit. n. 5. & 6.* ubi, postquam citasset plurimos in contrarium; subdit: tamen præcedens opinio (nempe quòd præcedat Vicarius Archidiaconum ceterasque dignitates, etiam si consuetudo vel statutum extaret in contrarium) est majore DD. calculo fulcita & communis; detestabilisque probatur illa consuetudo tanquam ratione carens, & ex quadam ambitione & stulticia inducta; contrariæque juri divino, ordini naturali, juri Pontificio & Casareo, ut probant Abb. *cit. conf. 21. Felin. in rub. major. & obed. n. 10. Rebuff. loc. cit. n. 7. Cassan. loc. cit. confid. 46. Melillus tr. de præced. Vicar. c. 4. Paphil. &c. quos citat.*

5. Verumtamen oppositam sententiam, nempe quòd Vicarius præferendus non sit Archidiacono, tenet Menoch. *conf. 51. vol. 1. & conf. 257. vol. 3.* cui consentit Laym. in *c. 1. h. t. n. 4.* eò quòd, ut inquit Laym. *c. ad hæc h. t. expresse habeatur;* quòd secundum Romani Ordinis constitutionem Archidiaconus major post Episcopum ejusdem Episcopi Vicarius existat. Unde respondit ad rationem oppositæ sententiæ: consideratione diversarum causarum & locorum eandem personam eidem anteferri & postponi, ut constat ex *l. 1. c. de off. Vicar.* ubi dicitur, in causis civilibus atque judiciis Vicarios Comitibus militaribus anteponeudos esse, sed in rebus militaribus postponeudos. Atque ita, licet Vicarius in tribunali suo, quatenus Episcopi ibi vices actualiter gerit, superior sit, five jurisdictionem in alios omnes clericos, etiam Archidiaconum exerceat; tamen extra tribunal suum, ut in ecclesia, processibus, aliisque conventibus postponi potest, ita ut absolute loquendo dignitas Vicarii generalis minor censetur quàm alia quædam dignitates Ecclesiæ Cathedralis. Quin &, si agatur de consuetudine, certum est, de facto in pluribus ecclesiis contrarium observatur, ut nimirum Vicarius Generalis sequatur Ecclesiæ Cathedralis Archidiaconum, Præpositum & Decanum, quin & in aliquibus locis omnes Ecclesiæ Cathedralis Canonicos intellige, dum ipse non est Canonicus Eccle-

Ecclēsia Cathedralis de tali consuetudine præter Laym. de variis in particulari ecclesiis testatur alii quamplurimi celeberrimi AA. apud Sbroz. *loc. cit. num. 6.* Talem autem consuetudinem damnare, difficile esse, ait Laym. Certè mirum illam à Sbrozio post tot illustrium virorum testimonium vocari irrationabilem, ambitiosam & stultam, contra omnia jura humana & divina, præsertim cum & ipse Sbroz. *l. 3. q. 12. n. 5.* dicat auctoritatem Archidiaconi juxta textum *6. Romāna.* prævalere omnibus. De cetero fatetur & ipse Sbroz. *cit. q. 25. n. 22.* cum Cuchio *Inst. Jur. Canon. tit. 8. de Vicar. Episc. num. 29. l. 2.* non præcedere Vicarium, ubi ei subditus non est Archidiaconus v. g. dum Vicarius hujus Diocesis cum Archidiacono alterius Diocesis contendat de præcedentia in aliena seu tertia aliqua Diocesi, uti etiam expressè tradit Sbroz. *ibidem n. 20.* Archidiaconum esse præferendum Vicario Capituli sede vacante, juxta quod docet Jo. And. *in c. fin. de off. Legat. in 6.* ubi; quodd, quando est consuetudo, Præpositus præfertur Archidiacono, etiamsi Archidiaconus gerat vices Episcopi sede vacante.

Questio 637. Unde factum, quod Archidiaconus tanta potestate tam in Archipresbyteros quam clericos inferiores auctoritates?

Respondet Azor. *p. 2. l. 3. c. 14. q. 6.* id inde ortum, quod Episcopus aded amplam Archidiacono concedere solebat jurisdictionem, dum vicariâ illius passim uteretur operâ, utpote liberi sb onere, obligatione, & potestate administrandi Sacramenta; presbyteris verd essent commissi populi, ac propterea à suis ecclesiis sine earum gravi detrimento abesse non poterant.

Questio 638. Quot sint, aut esse possint in Diocesi aliqua Archidiaconi?

Resp. Tameris tot ferè sint Archidiaconatus, quot ecclesiæ, ut Fagn. *in c. adhuc b. r. n. 15.* ex Sylv. *v. Archidiaconus in princip.* quin & in quibusdam ecclesiis nullus sit Archidiaconus, sed ejus officio fungatur Archipresbyter seu Decanus, in quibusdam ecclesiis etiam sit Archidiaconus unus, præminentiam quidem habens

inter Canonicos, sed sine jurisdictione vel administratione *Pirh. ad b. r. n. 1.* videatur quoque de jure cujusvis ecclesiæ Cathedralis unus tantum esse Archidiaconus, qui primus est in dignitate quod ad stallum in choro, vocem in Capitulo, & præcedentiam super prælatos, Præpositum, Archipresbyterum, tamen talem vix ulla modò Ecclesia in Germania agnoscit, ut Laurent. Dript. *in suo Specul. Archidiacon. sect. 1. art. 2.* cum in plerisque Ecclesiis Cathedralibus non unus solum, sed plures Archidiaconi reperiantur, quorum cuilibet specialis districtus in Diocesi, in quo jurisdictionem suam exercent, assignatur, sive qui totam Diocesim in certas partes distributam gubernant tanquam Vicarii Episcopi perpetui & intitulati. Laurent. Dript. *loc. cit.* ubi etiam Archidiaconos tam Metropolitanæ Colonienfis, quam Cathedralium Onaburgensis & Paderbornensis enumerat. *Pirh. cit. n. 1. Pignat. Tom. 9. consult. 114. n. 42. Fagn. in c. licet. de pœnis. n. 2.* ubi: nota ex textu secundum Abbatem in uno Episcopatu esse posse plures Archidiaconos, & sic eandem dignitatem esse multiplicabilem in eadem Diocesi, de quo *inc. ex parte il. 1. c. quoniam de off. deleg.* Adde inferiorem dignitatem multiplicari posse etiam in eadem ecclesia, sicut sunt plures Archidiaconi in ecclesia Callaguritana &c. Azor. *p. 2. l. 3. c. 14. q. 7.* ubi etiam testatur, esse eorum sex in ecclesia Tolitana. Cujus pluralitatis introducta rationem dat hanc, quod olim Episcopi ex Diaconis senioribus duos, tres, quatuor vel plures constituebant pro suarum ecclesiarum multitudine, ut bene in omnibus tota Diocesi, alioqui vasta & ampla gubernaretur, qui Diaconi dein ob jurisdictionem & potestatem sibi ab Episcopo demandatam dici ceperunt Archidiaconi, inter quos unus semper ceteris honore & dignitate præstabat, nimirum is, qui jurisdictionem habeat in clericis & presbyteros Ecclesiæ Cathedralis & aliarum, quæ in urbe, cui præerat Episcopus &c. possentque istiusmodi Archidiaconatus plures in eadem Ecclesia Cathedrali per seniores Canonicos ex consuetudine ejusdem ecclesiæ optari, indicat Fagn. *loc. cit.* pro ut in Cathedrali Monasteriensi fieri videmus.

